

בין גורל לייסוד - מפגש שפות והדרך לתקשר ביניהן

קהל יעד: תיכון

משך הזמן : שעה וחצי

מתאים להוראה מרחוק ובכיתה

תקציר:

מערכת שיעור - יום הזיכרון לרצח רות"מ יצחק רבין

החברה הישראלית מורכבת מאוכלוסיות מגוונות ולהן תפיסות עולם ומטרות שונות. רצח רבין הינו תזכורת חיה לכך שאין לקחת את החיים המשותפים שלנו כאן כמובנים מאליהם. לכל דור אתגרים משלו לצד האחריות להמשיך שותפות זו יחד. במערכת זה נלמד מעט על המכנה המשותף בין חלקי החברה הישראלית ונציע דרכי התמודדות שונות לחיים משותפים בחברה שבה מתקיימות במקביל תפיסות עולם סותרות.

שאלות כלליות לדיון העומדות ביסוד מערכת שיעור זה:

- האם יש משמעות לחיים המשותפים במדינת ישראל?
- מה מאחד אותנו עם חלקי האוכלוסייה השונים?
- איך ניתן מבחינה פרקטית להתמודד מול ערכים ואמונות סותרים מבלי לכרות את הענף עליו אנו יושבים?

מערך שיעור

מערך השיעור

שלב א: רקע היסטורי על רצח רבין

תלמידים נולדו לאחר הרצח. רבים מהם אינם מכירים את אירוע הרצח, הרקע שהוביל אליו, וגם לא את דמותו של רבין. מומלץ לפתוח במספר מילים על דמותו ועל סיפור הרקע לרצח.

שלב ב: פעילות כיתתית - אח שלי?

חלקו את הכיתה ל-4 קבוצות. כל קבוצה תקבל כרטיסים בהם אפיונים של יחידים מתוך קבוצות שונות בעם. להלן מספר דוגמאות לשם המחשה, ניתן להוסיף/למחוק דוגמאות בהתאם להיכרות התלמידים עם המאפיינים או הסטריאוטיפים השונים בתוך החברה הישראלית כשהמטרה היא העלאה לדיון מי מתוך יחידים וקבוצות אלו נתפס אצלם כ"אח" ומי לא.

אתם יכולים להוסיף אפיונים אלו מראש או לאפשר לתלמידים להוסיף אותם תוך כדי הדיון בקבוצות כדי למתוח ולחדד את הרעיון המופיע בחלק זה של הפעילות.

אפיונים לכרטיסיות:

דתי מגרעין תורני במרכז הארץ; חילונית מקיבוץ מזרע; מתנחל מקרית ארבע; חסיד בעלז מבני ברק; חילוני הייטקיסט תל אביבי; עיתונאי ב'הארץ'; חניך השומר הצעיר; תלמידת תיכון מנתיבות; מדריך בבני עקיבא; מורה לאזרחות בתיכון; ערבי מכפר קאסם; רבה רפורמית; תלמיד ישיבת פוניבז' בבני ברק; עולה מרוסיה שאינו יהודי על פי ההלכה; חייל דרוזי מהצפון; בת סמינר מירושלים; פעיל ארגון שוברים שתיקה; שוטר במשטרת ישראל

כל קבוצה תחלק את הכרטיסים לשתי ערמות - "אחי" ו"לא אחי".

מערך שיעור

שאלות הנחיה לדיון בתוך הקבוצות:

- עם מי אני מרגיש תחושת שותפות? הזדהות? רצון בחיזוק הקשר וההיכרות? ולמה?
- עם מי אני מרגיש חוסר רצון או חוסר יכולת לחיות חיים משותפים? ולמה?
- האם ניתן לעשות הבחנה בין היחיד לבין הקבוצה אליה הוא משתייך?
- האם ניתן לעשות הבחנה בין היחיד כאינדיבידואל לבין אמונותיו ותפיסת עולמו?

שלב ג: דף מקורות

פתחו \ הדפיסו את דף המקורות המופיע בלינק זה.

קראו את הקטע מתוך קול דודי דופק מאת הגר"ד סולובייצ'יק ואת הקטע מתוך שכחת התכלית מאת הסופר עמוס עוז ונסו להשוות ביניהם.

- כתבו ב-2-3 משפטים את עיקר הרעיון המובא בכל מאמר
- מה מאפיין את העם היהודי ומה מאחד אותו לדברי הרב ולדברי הסופר?
- מהן נקודות הדמיון ומהן נקודות השוני בין שניהם?

שלב ד: דרכי התמודדות שונות בחיים משותפים בחברה עם תפיסות עולם סותרות:

א. בהתבסס על המאמר מאת עמוס עוז לעיל - מהי הדרך המוצעת להתמודד מול הגשמת חלום בחברה עם תפיסות עולם סותרות?

ב. קראו את המקור להלן ושתפו איך דבריו של הרב קוק יכולים לעזור לנו בבניית חיים משותפים בחברה המורכבת מתפיסות עולם סותרות?

"הצדיקים הטהורים אינם קובלים על הרשעה אלא מוסיפים צדק,

אינם קובלים על הכפירה אלא מוסיפים אמונה,

אינם קובלים על הבערות אלא מוסיפים חוכמה." (ערפילי טוהר עמוד ל"ט)

מערך שיעור

ג. לפני קריאת הסיפור המופיע להלן, קחו לכם רגע לחשוב מה היה קורה אילו מי מבני משפחתכם הקרובה היה עובר לצד שכנגד ופועל בפומבי נגד מה שאתם מאמינים בו? האם תפיסת העולם המנוגדת תשפיע אף על הקשר האישי ביניכם?

- קראו עתה את הסיפור על הרב מנחם פרומן ז"ל ושתפו עם מי מבין הדמויות המופיעות בסיפור אתם מזדהים? מה הייתם מצפים שהרב יעשה ואיזו דרך הוא מציע להתמודדות המאתגרת של חיים משותפים במשפחה \ חברה עם תפיסות עולם ומעשים סותרים?

באחת ההפגנות מול ביתו של רב היישוב תקוע, הרב מנחם פרומן ז"ל, השתתף גם בנו הצעיר אשר הצטרף למפגינים כדי למחות בכל תוקף נגד השיחות שקיים אביו מול פעילי טרור אשר להם דם על הידיים! כשיצא הרב פרומן את ביתו וראה את בנו מוחה נגדו, השתררה דממה. מה יעשה אב שבנו שלו יוצא בפומבי נגדו? פסע הרב לעבר בנו ונשקו על מצחו - אשריך בני, אמר הרב, שזכית לעמוד על דעתך ולמחות נגדי!

שלב ה - ניסוח חלום \ תקווה

בהתבסס על תפיסת עולמכם ועל המקורות שנלמדו לעיל, נסו לנסח משפט של חלום או תקווה אשר יאפשרו לנו מצד אחד להיות מי שאנחנו ולקדם את תפיסת עולמנו ומן הצד שני להיות יחד עם האחר מתוך שיח וכבוד הדדי בתוך הפסיפס המורכב של החברה הישראלית במדינת ישראל כיום. כתבו את החלומות על הלוח ושתפו מהו בעיניכם הצעד הראשון שיש לעשות על מנת לייצר חברה שחולמת בנפרד אבל חיה יחד.

סיכום:

במערך שיעור זה למדנו על האחריות שיש לנו בהמשך החיים המשותפים במדינת ישראל, לצד האתגרים והמורכבויות העומדים בפנינו במטרה חשובה זו. הצענו דרכי התמודדות שונות שיאפשרו לנו לשמור על הצרכים והחלומות שלנו באופן שיאפשר לכל חברה לחלום ולקדם את אמונותיה אך במקביל להמשיך ולחיות יחד תחת קורת גג אחת.